

в собі зовсім яснї і одверту думку великодержавного імперіалізму, який, як відомо, був одною з головних причин сучасної війни.

Балачку великого „паціфіста“ і „гуманіста“ Вільсона, в другій частині його ноти ми мусимо вважати нещирою, фальшивою і лицемерною.

Коли вже йде діло про гуманність в сучасній війні, то, на мою думку, вона по обох боках боевої лінії є однакова. Навпаки треба ствердити, що воєнна „гуманність“ англо-американського союзу з його газми, танками й промінням Едісона, виходить далеко по за межі прекрасних слів Вільсона. Не згадувати вже про насильну і примусову участь всякої мішанини чорних, червоних і жовтих рас і племен в сучасній війні по той бік боевої лінії, людей, які на кожний випадок не мають нічого спільного з інтересами англо-американського союзу, навпаки ставляться до нього зовсім вороже.

Третя частина вільсоновської ноти виступає дуже сильно проти проголошеного клича самовизначення народів. Рецепт Вільсона на внутрішній перестрій Німеччини, на заведення республіканського устрою цієї держави являється ділом самого німецького народу, який сам тільки в праві так чи інакше улаштувати свої внутрішні відносини, встановити таку чи іншу форму правління. Коли вже стояти на позиції вільсоновської програми мира, то з таким самим рецептом повинен би Вільсон звернутися до своїх союзників, перш за все Англії і Італії, які не дуже-то грішать своїм великим демократизмом, а зокрема перша з них в стосунку до других народів і племен. Не згадуємо вже про Францію, де сучасний „республіканський“ устрій є далеко тяжчий од усякого самодержавного.

Загалом остання нота Вільсона робить дуже тяжке і гнітюче враження. Своєю останнім виступом Вільсон не лиш одтіяє справу мира, але доводить до того, що на місце довготривалого мира, людство матиме в самій скорій будучині нову війну, нові конфлікти, тим тяжчі, що вони носитимуть характер реваншу, який вже помічається сьогодні в ті: самій Німеччині, котра з повною щирістю і одвертістю вийшла на шлях згоди і бажала цього мира. На нашу думку дійсний довготривалий мир може бути заключений лиш тоді, коли з політичної арені зійдуть сучасні фальшиві демократи і паціфісти, а їх місце займе дійсна і щира демократія, котра матиме на увазі не добро певних суспільних класів і одиниць, а щастя і добробут цілого людства.

П. Дідушок.

3 газет та журналів.

Воля слава. Правду казав той мандрівний політик, що заявив ніби на Україні існує необмежена воля думки і слова. Ми не раз намагалися говорити, що протидержавна агітація має у нас надзвичайно потурани і нечувану аж до непереносливості толерантність. Ось яка, наприклад, відова уміщена в ч. 80 Купяцької газети „Утро“ (до руських людей).

Били хто назв педагоговъ осмѣлится противъ вашей священной родительской воли и сильно навязываютъ дѣтямъ нашимъ галицкіе варьѣе—то непозваному клеветнику его презрѣмъ, игожайте изъ своей среды и какъ филлера и провокатора австро-украинскихъ социалистовъ—бойкотуйте его!

Вечеромъ у домашняго очага, учите дѣтей любить все родное, честное, свѣтлое, что жемчужинами капають горитъ по замислованымъ узоромъ нашей исторіи. Новѣстуйте имъ о томъ, что въ сѣдую древность людей по невѣдству вѣрвали въ существованіе вѣдьмъ, домовыхъ, лѣшихъ и т. п., а теперь одинъ по глуposti, другіе по наивности, а третій по словамъ также поддерживаютъ вѣру в украинцевъ.

Утѣшайте ихъ тѣмъ, что скоро воскреситъ свѣтъ правды и любви, освѣтитъ обогатнену, окровавлену землю и исчезнетъ тогда всякая нечисть, какъ, кто? вѣдьма, тѣше, черти и... украинцы!

А потім ще доводять нам, що руського шовінізму на Україні нема, коли на кожній кроці бачимо такі його прояви, які можна тільки звірством назвати.

Оперний театр.

Ще раз доводиться виступати в цій справі і знов з тими самими аргументами, що й три місяці тому. Нагадаю тільки, що тоді я вказував і підкреслював, що не можна взагалі миритися з тим станом оперного театру, до якого дійшло в Києві, столиці української самостійної держави. Говорилось і само собою очевидно, що теперішні підприємці не в силі скласти оперу достойну не то що столиці, але й взагалі щось просто організоване завести; хор, оркестр артисти—лізуть у всі боки тільки не до оперного театру. Являються претенденти вельми непевної марки, гастроліють оперетка, уриваються вистави, ідуть по скільки днів одні п'єси, словом повне безладдя. А тим часом природне й органічне питання про українську державну оперу десь притишується, гальмується і віддається в забуття й недобальство. І скільки таких слухняних моментів уже пропущено? Ажте тепер знов оперний театр опинився без господаря, в непевному матеріальному стані, на роздоріжжю спекулянтських претенсій і безконечних переторжок. Чом би відомству національного мистецтва і культури не встали з усею енергією за справу державної опери і підняти собі театр, який просто таки на дорозі валяється? Чом „Театральний Відділ“ гається з цєю справою? Ажте держава може, не закладаючи в діло грандіозних коштів, просто взяти київський оперний театр в аренду і, поклавши край всяким комбінаціям, приступити до організації української опери. Чи ще й тепер треба якимись способами доводити, що в столиці української держави, в оперному театрові, із усіх опер світа, потрібна й бажана з погляду логічного, державного, культурного, національного тільки опера українська. Невже й тут ми дочекаємося ревінцій, протестів „Протофіса“, горожанської війни, декларацій про оборону російської культури, безробітних антрепренерів і професійні інтереси неіснуючих хорів і оркестрів. Залишена логіка становища примушує відомство мистецтва і всіх живих людей в йому негайно взяти в свої руки оперний городський театр, без суперечок і затягання, бо й справи нашої культури та мистецтва і так стоять у нас на останнім місці.

Ан. Нікозський.

В міністерствах.

Курси української мови.

При мін. нар. здор. організувалася група для вивчення української мови, записалось 18 осіб. Запис провадяться в інф. бюро.

Земельна реформа.

Аграрна підкомісія під головуванням директора департаменту Афанасенка закінчила свою працю по аграрній реформі. Доклад внесено міністерством земельних справ розгляд загальних зборів аграрної комісії, котра розгляне його в найближчих днях.

В оборону державної мови.

Меморандум українського наукового товариства у Києві за права українського слова.

Новий похід проти української мови, піднятий елементами чужонаціональними та московсько-державними, викликає справедливе обурення й протести в усіх українських колах, партіях і гуртках.

Українське наукове товариство, цей осередок української наукової мисли, не може мовчати, не може не одгукнутися на ту справу, що так непокоїть наше громадянство і загрожують ляхом нашому народові.

Мовою виявляється і душа народа і його обличчя. Політичні права народа в великій мірі означаються політичними правами його мови. Справжній державній права має народ тільки тоді, доки його мова є державна. І навіть культурно розвиватися може український народ без переноси тільки доки, коли забезпечені будуть політичні права для української мови, бо суспільне будівництво нерозривно звязано з будівництвом державним.

Тепер ті люди, що густою хмарою пасують сюди з Москвою, та всіяні інші люди московської орієнтації, зважилися рунити походом проти української мови. Отож вони сами ставлять перед нами на вибір одно з двох: або українська мова, українська культура, українська державність, або

московська мова, московська культура, московська державність. Третього виходу не має. Правда, вони намагаються, щоб на Україні було аж дві державні мови: і наша українська, і їхня московська, наче б рівноправні. Та всім відомо, що відповідальні посади в українській державі позаймали як раз вони, чужі люди; всім відомо, що вони позабирали в свої руки державний апарат. Коли б узаконити московську мову поруч української, це означало б узаконити право на перівну боротьбу пануючого московства проти пригнобленого українства в українській такій державі.

Коли ж наші вороги вважали ще й заявляти ніби наша мова навіть нездатна бути органом державного апарату, вищої культури, то українське наукове товариство краще, ніж хто, може відіграти такі безвідставні завдання.

Не од тепер, а з давніх часів була в нашій мові державна сила. Наша мова за часів гетьманщини в тодішній літературній українській формі, вживалася державно. І ми маємо бесліч пам'яток тодішньої юридичної української мови, в актах трохи чи не до кінця XVIII віку.

Коли наші православні предки в XVII віці літературно боролися проти католицизму, вони в своїй високій богословсько-філософській поемічній літературі, не вважавши на всю традиційну силу церковно-слов'янщини вдавалися до живого запасу мови української.

В хронографах, в літописках та мемуарах XVII і XVIII віків, де широко малюється перед нами громадський і військовий побут того часу,—ми бачимо панування нашої рідної української мови.

Все це показує, що наша мова ще й перед XIX віком могла задовольняти чисто всі потреби державного життя. Нічим не могли її придушити і в XIX столітті. І от ми бачимо, що на порозі XX віку українська мова досягла високого літературного вивернення—і через поезію, і через белетрист. і через історіографію, а за останні десятиліття вона процвітає й по всіх областях наукової літератури.

Доволі буде нагадати про діяльність тугеншляго Київського українського наукового т-ва, де багато є наукових відділів і велике число членів, відомих широкому вченому світові, що в своєму дуже спеціальному працюзанятті та в повсякчасних зносинах не держаться жаднієвської внакшної мови, як української, бо всі наукові потреби дуже добре задовольняються українською мовою. Нагадаємо, що більш як 25 літ працює наукове товариство імені Шевченка у Львові, при переважній участі Наддніпрянської України, що воно розгорнулося в величезну наукову інституцію, зовсім близьку до Академії Наук. Нагадаймо знов, що українська мова вживалася в українських середніх школах Галичини, Буковини, Америки, що давно вже заведено українські катедри на Львівському та Чер-

новенькому університетах, що в тепер і на Україні державний український університет та інші українські вищі школи і наукові та педагогічні інституції, і що там скарів, для всіх вищих потреб—мова українська.

Нарешті нагадаємо, що літвора-річа практика в державному житті України не менш наочно доводить усею легковажністю аргументів проти поваги українського слова.

Варто нарізати з цим пригадати початок ново державного життя в Сербії, Болгарії і Румунії. В тих сторонах культурні засоби були далеко менші, як їх тепер маєт мн. Там не було вищої школи, і можна сказати не було і школи середньої, не було преси і навіть красного письменства і жаднієвської науки. Та була в сербів, болгарів і румунів хоча б потреба з'організувати свою суспільність, була гарача любов до рідного краю, і отож, гаряче віддавші свої національні справи та невпинно працюючи, ті народи за недовгий час перемогли незмірно більше труднощів, ніж є в нас. І всім філологам відомо, що між иншим, бюрократично-капеллярська термінологія у балканських слов'ян багато краща од російської спорохнявлої незграбної канцелярщини.

Кожна мова гармонійно розвивається тільки в самій процесі свого суспільного життя і, як її поставити по за той процес, то вона й розвиватися не зможе нормально й широко. Через те ніяк не можна даючи силу мові російській, тим самим усувати українську мову з органів державного апарату. Во таким способом підрізують в самім корні державний розвиток української мови тай отбірається в неї спромога бути органом людського формування нових поколінь.

В цей складний історичний момент життя свого народу українське наукове товариство перед усім українським громадянством констатує повну безвідставність тих тез, які висунули на порядок дня широко-організовані замах на українську державну мову, а разом з тим і на права українського народу.

Наукове товариство твердо, рішуче й неохотно заявляє, що єдиною державною мовою України повинна являтися тільки українська.

16 жовтня 1918 р.

м. Київ.

Підписали:

- За голову наукового товариства його товариш Орест Левицький.
- Секретарь О. Черняхівський.
- Голова філологічної секції проф. А. Крамський.
- За голову історичної секції проф. Ол. Грушевський.
- Голова природничої секції проф. П. Тутковський.
- Голова медичної секції д-р М. Галія.
- Голова технічної секції Ів. Ч. Певський.
- Голова секції історії мистецтва Д. Антонович.

ХРОНІКА.

Поворот полонених з Болгарії. Міністерство закордонних справ одержало відомості, що справа з поворотом воєнно-полонених українців, що знову була порушена перед болгарським урядом і представниками Франції погоджена. Воєнно-полоненні забезпечено вільний поворот. Пароход за ними має відійти з Одеси до Варни 18-го жовтня.

Договір України з Румунією. На позачорашньому засіданні ради міністрів обговорювався договір України з Румунією.

Рада міністрів вирішила зробити до тексту договору деякі поправки.

Червучини у Д. Дорошенка. Вчора міністр закордонних справ Дорошенко прийняв отамана Зімової Станиці всеволікого війська донського генерала Червучина.

В раді міністрів. На останньому засіданні ради міністрів докладно обговорювалася справа зовнішньої політики.

З докладом у цій справі виступав міністр закордонних справ Д. Дорошенко.

Мія иншими в раді міністрів була знята річ і про те, що місцеві газети не завжди точно повідомляють про постанови ради, а іноді подають відомості, котрі хоча й відповідають дійсності, але не підлягають опублікуванню. З цього приводу рада міністрів теж виснесла певну постанову.

Призначення. На посаду директора департаменту загальних справ міністерства внутрішніх справ призначено В. Мишенського.

Д. Варзара призначено членом ради міністра торгів і промисловости.

Д. Кобилянського призначено радником українського посольства в Туреччині.

Злучення газет. Мала рада міністрів відмовила асигнувати гроші на видання газети військового міністерства під назвою „Військовий Голос“, бо не видання має злитися з газетою „Відродження“.

Закон про цукрові буряки. Цей гетьман затвердив законопроект, по якому весь урожай буряків білжучого року на території України призначається виключно на вироблення цукру на цукроварнях України.

Вживання буряків урожаю білжучого року в межах України на якесь инше виробництво забороняється, так же само, як забороняється вживати буряки на годівлю худоби й винокурство. Забороняється вивіз буряків урожаю цього року за межі України. Дозволяється купівля буряків у плантаторів тільки власникам цукроварень та їх уповноваженим.

За вживання буряків для вищої крім цукроварства мети винні каруються тюремю на строк 2—4 місяців і грошовому штрафу від 300 карб. до 10,000 карб.

Чинність попереднього пункта не поширюється на осіб, у котрих буряки не були кушлені цукроварнями, не дивлячись на пропозицію їх цукроварням по крайній ціні, визначеній м. вом фінансів.

За вивіз цукру за межі України винні також каруються тюремю від 2 до 4 місяців і зазначеним вище штрафом.

За купівлю цукрових буряків особами, котрі не мають на це права, винні, крім конфіскації всіх бурякових продуктів підлягають також тюремю від 2 до 4 місяців.

Справи про порушення правил цього закону підлягають відому мирових суддів незалежно від розміру

грошових штрафів. Строк чинности цього закону вважати до 1-го липня 1919 року закон перевести в життя по телеграфу.

Новий український посол у Туреччині. Замість Кістяківського, що відмовився бути українським послом у Царгороді, призначено бывшего голову київської губерніяльної земської управи—Суковича.

Новий склад губерньської земської управи. Київський губерніяльний статистичний доклад про призначення голови губерньської земської управи бывшего члена державної думи Лельського та членами управи бывших маршалків—Лерхе і Ропойто-Дубяго, мирового суду Вакара і помічника київського повітового старости Салькова.

До становища в Болгарії. З приводу газетних повідомлень про внутрішнє становище Болгарії, болгарське посольство в Києві заявляє, що воно має відомості, що внутрішнє становище в країні цілком нормальне. Після того, як було схищено воєнні події, крім деякого безладдя в одній з одступаючих частин, що сталося в кінці вересня в околицях столиці і яке було подолано, в Болгарії наступило цілком нормальне життя. Теперішнє правительство користується цілковитим довір'ям та співчуттям усієї країни і має у своїм розпорядженні всі засоби для відновлення нормального життя, порушеного довгою війною.

Зібрання співробітників газет. Завтра, в неділю 20-го жовтня о 4-й годині дня в помешканню літературно-артистичного клубу (Миколаївська 11) відбудеться загальні збори співробітників усіх місцевих газет у справі організації професійного союзу журналістів, а також вибори в комітет по виробленню статута і правління професійного союзу. Ініціативна група прохає всіх співробітників місцевих газет обов'язково явитися на ці збори.

Київська губерньська народна управа на засіданні своєму 16 жовтня, яке відбулося на правах зібрання губерньської ради (по закону 23 вересня), в справі поширення народної освіти, між иншим ухвалила асигнувати на стапелдні учням різних шкіл до 80,000 карбованців (в тім числі на нове засновано 15 стипендій в українському державному університеті і 15 стипендій в єврейській учительській семінарії), на окремі одноразові допомоги великим середнім і професійним школам більше 75,000 карбованців, українському народному університетові 30,000 карбованців, єврейському народному університетові на видділі осей—15,000 карбованців; на допомоги по влаштуванню бур при українських гімназіях—25,000 карб.; на домогугу „Просвітам“ 17,000 карб.; на влаштування народних читальні і бібліотек-читалень більше 100,000 карбованців; на утримання книгонош—до 9,000 карб., на влаштування дитячих садків до 100,000 карб. і т. п.

Проводи п. Кобилянського. 11-го жовтня лікарські помічники київського клінічного шпиталю урочисто проводили головного лікаря шпиталю п. Кобилянського, що залишав шпиталь, від'їждючи в Туреччину радником українського посольства.

Сумні були ці проводи, бо в особі п. Кобилянського український елемент шпиталю лишався дійного поборника національної ідеї і щиро-демократичного керівника. Ог сум і гуга відбилась в адресі, котрий служачі лікарські помічники піднесли від'їжджаючому.

Учебна стрілянина Німецька коммандатура повідомляє населення міста Києва, що 18-го, 19-го і 21-го цього місяця на гарматному полігоні на лівому березі ріки Дніпра буде відбуватися учебна бойова стрілянина.

По Україні.

Холера на Україні. (Відомості за 12—14 жовтня) 1918 року.

- Київщина м. Київ. Притулок „Яслі“ 1 вип. (кл. в.), в. 1.
- Кирилівська лікарня—1 вип. (кл. в.). Катеринославщина ст. Ясинівата—1 вип. (кл. в.), в. 1.
- Полтавщина м. Кременчук—2 вип. (кл. в.), в. 3, ст. Кобеляки—1 вип. (кл. в.).
- Харківщина м. Харків. губ. лікарня—2 вип. (кл. в.), в. 2. Притулок безпритульних сирот—3 вип. (кл. в.). Суджанський пов. с. Дарвіно в. 10. Відомості за 15 жовтня. Чернігівщина ст. Конотоп—1 вип. (кл. в.).
- Рильський повіт с. Коренево 4 вип. (кл. в.), с. Веселое—2 вип. (кл. в.), в. 1, с. Сухоновка—4 вип. (кл. в.), в. 1, с. Троїцьке—1 вип. (кл. в.), в. 4.
- Катеринославщина м. Катеринослав—5 вип.

ТЕЛЕГРАФИ.

(Од Українського Державного Телеграфного Агенства.)

Бахмутський повіт ст. Гришино—1 вип. (кл. в.), ст. Ясиповата 8 вип. (кл. в.).
 Маріупольськ. пов. м. Маріуполь—вмер 1.
 Маріуполь-порт—1 вип. (кл. в.). Завод Никополь-Провід.—2 вип. (кл. в.), вмер 1.
 Павлоградськ. пов. м. Павлоград—1 вип. (кл. в.), в. 1, с. Васильківка—5 вип. (кл. в.), в. 3.
 — Ревізія в Кременецькій управі. 4 вересня урядова повітова ревізійна комісія приступила до ревізії діяльності демократичного складу кременецької повітової земської управи. Ця комісія складалась: з голови—місцевого повітового старости Н. Шмідта і членів—податкового інспектора Лобанова, мирового судді Ф. Шубяковського (бувшого члена тієї ж управи попереднього ценозового складу), представників від хліборобів: Н. Н. Мінакова (бувшого ценозового председателя тієї ж управи попереднього складу) і В. Мельнікова (бувшого члена 4-ої державної думи від союзу руського народу). Коли комісія прибула до помешкання земської управи, то голові і членам управи було запропоновано покинути кімнату, де засідала комісія, і остання приступила до своєї праці. За всіма справами і роз'ясненнями вона зверталась безпосередньо до відповідальних службовців управи. Так таємничо провадилась ревізія увесь час до кінця і про висновки її управи зовсім не повідомили, що зараз же дало привід появи всяких чуток і балачок про зловживання, карні вчинки і т. п. з боку управи. Не кажучи вже про те, що при таких обставинах ревізія завжди буде однобокою, управа не може припустити того, щоб усі члени ревізійної комісії були цілком безсторонні при ревізії. Бувший голова управи Мінаков і бувший член її Шубяковський, при роз'язанні будь-якого питання могли торкнутися вчинків управи, їхнього господарювання, побачити свої недогляди, свої промахи, і так чи інакше могли мати вплив на вирішення їх в бажаному для них вигляді. Тим більш, що попередня управа так і не закінчила здачі усіх справ демократичному складові управи. Так напр. за п. Мінаковим ще рахується 46660 карб. 94 коп. казенних коштів, одержаних ним ще в 1917 і 1918 рр. від волостей, які лишок нерозданих продовольчих пайків салдаткам; ці гроші й досі не внесені до державної скарбниці. За б. членом управи В. Тоцьким теж рахується ще не зданіми грошові кошти, а п. Шубяковський за кілька днів до ревізії здав справи управи і 4688 карб. 95 коп. грошей. Що ж торкається п. Мельнікова, то він разом з п. Мінаковим був одним з ініціаторів, скарги гуртка землевласників Кременецького повіту до адміністраційного суду на постанови останнього земського зібрання 11—14 лютого, вибравшого демократичний склад управи. Вони були незадоволені обрахунком прибутків і витраток на земське управління, по котрому на десятину випадало 5 карб. 49 коп. земських податків і просили суд скасувати усі постанови земського зібрання, в тому числі і обрання управи. Справа ця розглядалась 8 серпня в Житомирський окружний суд признав, що нічого протизаконного в постанові земського зібрання не було і цілком відкинув скаргу, як безпідставну.
 Пиймавши облизня, п.п. Мельніков та Мінакови не залишили земства і пішли іншим шляхом. Справа в суді вирішалась 8 серпня (п. Мельніков сам активно виступав в суді ще й адвокатом з собою привів), а 4 вересня ті ж самі особи з'явилися в управу „на законних підставах“ урядовими ревізорами. Взагалі ревізія ця робилась по принципу „вже через те ти винен, що хочеться нам істи“. Після закінчення ревізії, управи ніяких актів ревізійної комісії показано не було: тому управа подала протеста в комісію. Так пройшло три тижні і нарешті управа одержує 3-го жовтня повідомлення від повітового старости, підписане тим же самим Мінаковим (він до того ще помішник повітового старости), про те, що з наказу губ. старости увесь склад демократичної управи усувається і призначаються: головою той же самий Мінаков, а членами Тоцький і Люба-Радзівинський. Таким чином, п. Мінаков таки досягнув свого і старається розв'язати неможливе фізичне положення, так зване „perpetuum mobile“ Мінаков—голова ценозової управи, Мінаков—демократичний гласний, Мінаков—жалсбник на постанови земського зібрання, Мінаков—урядовий ревізор і нарешті (коло замикається) Мінаков знову голова призначеної управи...
 Председатель Кременецької управи в цій справі був у товариша міністра внутр. справ П. Варун-Секрета, який поспівав справу переглянути.

Оповіщення Австрії федерацією.

БЕРЛІН, 17. В доповідненні до змісту оповіщеного царем Карлом маніфесту про федералізацію Австрії Волиф бюро повідомляє про такі пункти його: Триєст оповіщено вільним державним портом, німецька Богемія й німецька Силезія прилучаються до німецької Австрії. Маніфест не порушає вирішення польського питання й недсторканости Угорщини, а також не намічено самовизначення румун та італійців, що мешкають в Австрії.
 До утворення нових держав теперішнє центральне правительство повинно подбати про повільний перехід управління від теперішньої правової держави в майбутню федерацію. Для урегулювання питання про—територіальні кордони буде засновано комісії на принципі виборчого закону до парламенту. Національні зібрання посиляють своїх делегатів у федеральні зібрання, котрих обов'язком є представництво інтересів зовнішньої митної й торговельної політики та військового управління.

Що-до погляду різних партій на заяви міністра президента про задумані реформи, газети повідомляють, що президія чеського національного клубу на запрошення міністра президента прихити на нараду відповіла листом, в котрому завважує, що чехи не згоджуються на таке вирішення чехо-словацького питання і просять пробачення, коли вони не придуть.
 У з'єднаному засіданні чеського та південно-словацького клубів дійшло до цілковитої солідарности. Поляків не було запрошено. Голова українського парламентського клубу—Петрушевич заявив, що українці не задоволені змістом маніфеста, додавши, що українські національні збори, котрі сформуються у Львові на 19 жовтня, висять відношення українців до цього питання. Виконавчий комітет німецького національного союзу після наради вирішив увійти в контакт з іншими німецькими партіями.

В угорському парламенті.

БУДАПЕШТ, 15. В завтрашньому засіданні угорського парламенту лідери партій виступають з такими самими заявами як в австро-угорських делегаціях: одна частина угорських політиків домагається докладного збереження для Угорщини персональної унії, друга ж повного відокремлення від Австрії.

Засідання партій рейхстагу й військового кабінету.

БЕРЛІН, 16. негайно після одержання Вільсонові відповіді в рейхстазі відбулись засідання всіх партій. На передодні ввечері відбулось також засідання військового кабінету, присвячене Вільсонові відповіді.

Домагання австрійських полянів.

ВІДЕНЬ, 16. Польські депутати, входять в склад австрійських делегацій, в сьогоднішньому засіданні зробили заяву, в котрій домагаються, щоб правительство негайно виклало всіх потрібних заходів для здійснення принципів президента Вільсона, для надання польському народові права участі в мировому конгресі, для визначення державних кордонів, й заключення потрібних економічних договорів між суверенною польською державою та іншими частинами австро-угорської держави.

Протест проти польських домагань.

ВРЕСЛАВ, 16. Вреславські газети оголошили звільнені визначних національних об'єднань котрі протестують проти польського тлумачення 13 пункту Вільсоновського програму, згідно з яким нібито треба предвдати Польщі Познань, східну Чрущину й Рішинський Шлезьк і місто Гданьск.

Англійська відповідь на Буріанову ноту.

ЛЮГАН, 18. „Zürcher Morgen-Zeitung“ повідомляє з Гааги, що в тугеншій дипломатичних колах дуже заінтересовані долею англійської відповіді на Буріанову ноту. Один час поширювались чутки, що Англія зовсім не відповість на ноту, що цілком суперечило б правилам міжнародної чужности. Тепер в відомості, що відповідь Англії послано Австрії, але там досі її не оповіщено.

Заявки німецьких демократичних партій до народу.

БЕРЛІН, 18. Комісія німецького конгресу робітників випустила відозву, в котрій закликає німецьких громадян до утворення єдиного фронту. Треба відікласти всі сварки й турботи і стати міцною піддержкою борцям на фронті широким виявленням свідомим зданьями.

Приближно в такому розумін-

ні вєсловляється німецька народна партія.

Добруджа.

Букарешт, 16. Румунський міністр закордонних справ Аріон, відповідаючи в парламенті на запитання з приводу Добруджі, заявив, що тепер з цього приводу між осередніми державами й Румунією йдуть переговори. Німецьчина й Австро-Угорщина ставляться до румунських домагань прихильно.

В Польщі.

ВАРШАВА, 15. По відомостям газет з переговорів з партіями вияснюється, що князь Януш Радзівіл буде уповноваженим регенційною радою скласти кабінет. Ліви польські партії заявили свою готовність на певних умовах вступити в склад правительства.

„Kurjer Polski“ повідомляє, що три місяця в кабінеті будуть призначені для Галичини, Литви й Познані; також мають бути утворені міністерства харчів, шляхів та міністерство закордонних справ.

Приїзд представників верховного командування до Берліну.

БЕРЛІН, 18. На сьогодні сподіваються приїзду представників верховного командування для обміркування відповіді на останню ноту Вільсона.

Недуга Жоффа.

ЦЮРИХ, 18. „Тан“ повідомляє, що Жофф заслаб на грип і мусить одмовитись од участі в лондонських нарадах.

Італійські умови замирнення.

ЛУГАН, 18. Римська преса ставить попередньою умовою замирнення—звільнення Австро-Угорщини не тільки італійських, але й іредентських областей.

Просвіта на вулиці.

((Од вл. кор.))

ХЕРСОН, 16. Місцева влада сьогодні виникла „Просвіту“ на вулиці із будинку дворянського зібрання. Помешкання видається під квартиру приватної особи. Прохаємо допомогти „Просвіті“, котра об'єднує всі організації міста й району.

Драматично музичний гурток.

Большевицька організація.

ОДЕСА, 18. З офіційних джерел повідомляємо про подробиці розкритої ліквідованої в Одесі організації большевиків. Відібрані на фабриці Попова відозви з приводу поранення Леніна закликали до лютої кари буржуазії. Особливо гостро складено орган ініціативної групи анархістів України „Набат“, на першій сторінці котрого намальовано залізничника, що кидає бомбу на проходячий поїзд. Рівночасно відкрито в осередковій місті в Гаваній вулиці впорядковану друкарню на повному ходу. Забрано п'ять тисяч примірників органу областного комітету большевиків „Комуніст“, з датою 15/10. Арештовано шість осіб, захоплено також приготовлені для вуличної демонстрації большевицькі прапори.

В дачній околиці на Малому Фонтані задержано сім учасників засідання пленума президії комуністичної організації большевиків, також членів молодого революційного інтернаціоналу.

Концерт національного хору.

КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬК, 17. Відбувся перший концерт, улаштований національним хором. Після гимна голова хорової секції музичного відділу міністерства освіти Приходько вів хор від імені міністерства, витали хор також представники місцевих українських організацій. Була оголошена привітна телеграма першого національного хору в Київі. У концерті брала участь відома львівська артистка Любич.

Уроцисте відкриття гімназії.

КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОД. 17. Одбулось уроцисте відкриття першої вечірньої української гімназії для дорослих. Свято розпочалось чулою промовою ректора університету Огієнка який одночасно є директором гімназії.

Статут Управління Астраханню.

РОСТОВ над ДОНОМ, 17. Виконуючий обов'язки астраханського отамана, князь Тундугів затвердив статут управління астраханським краєм в складі п'яти повітів астраханської губернії, містами Астраханню, Чорним Ярм, Елатовським, Красним Ярм, Царевим і земель Бугіньської киргизької срдц. Згідно статуту верховна влада в країні належить військово-му та астраханському козачому кругу. До його складання, вся влада належить військово-му отаману, котрий є верховний керівник війська флоти. Влада отамана здійснюється за допо-

могою ради управляючих відділами, які призначаються отаманом, відповідальних разом з ним перед військово-ним кругом. Управляється край на цілості законів російської держави, тимчасового уряду.

Закон про верховну владу.

МІНСЬК, 17. Білоруська рада прийняла в зміненій редакції закон про верховну владу, реконструкцію ради. Глава перша: верховна влада в межах білоруської народної республіки, належить білоруському та іншим народам, що живуть на території республіки. Верховна влада здійснюється соймом, котрий обирається на підставі пропорціональности, через загальне, пряме, тайне, рівне голосування. Закон про вибори повинен бути виданий радою. До виборів сойму законодавча влада належить раді, виконавча—народному секретаріату. Глава друга та інші визначають право, обовязки ради, склад її. Рада визнається тимчасовою законодавчою установою; ні один закон не має сили до затвердження радою. Основним складом ради є совіт першого білоруського з'їзду, котрий допевнюється принципу делегування представників місцевих білоруських рад, земських, міських самоврядувань, духовенства, землевласників, торгівлі, кооперації, поштового, залізничного союзів, професійних спілок. Закон набирає сили негайно.

Білоруський університет.

МІНСЬК, 17. До народного секретаріату надійшов проект статуту білоруського університету, розроблений академиком Карським.

Останній зазначає, що утворення в Білорусі університету є дуже потрібне. Біларусь обхоплює територію з людністю в 14 мільйонів. Це—країна хліборобська, багата лісами, має мінеральні багатства, а тому й потребує установи, яка з любов'ю й інтересом влязла за розробку її природного багатства, з метою поліпшення життя й підняття культурности населення. Біларусь, як чистий слов'янський тип, заслуговують особливого антропометричного, етнографічного та лінгвістичного досліду. В Білорусі є різні віри, котрі мають видатну історію, а це дає багатий матеріал для історичних та богословських дослідів.

Білоруський університет буде складатись з п'яти факультетів: богословського, історично-філологічного, фізико-математичного, юридичного й медичного. Між іншим, утворюються катедри порівнюючого мовознавства, літератури й литовсько-русского права.

Меморандум польської ради.

МІНСЬК, 17. „Лодзь Тагеблат“ повідомляє: польська регентська рада звернулася до німецького канцлера з меморандумом: прохає вжити заходів по до захисту інтересів польських поміщиків в Білорусі, котра звільняється німецькою владою, згідно додатковим статтям Берестейського договору.

Союз учителів.

МІНСЬК, 17. Заклався білоруський професійний союз учителів-білорусів мінської і могільовської губерній.

Одставка управи.

АХТИРКА, 17. В звязку з тим, що праця міської думи припинилась, подався в одставку міська управа і продовольчий відділ в повному складі.

Грабіжники.

СУМИ, 17. Пограбована на тринадцять тисяч молрицька сільська управа.

Монополія палива.

РОСТОВ-над-ДОНОМ, 17. Першого жовтня скасовано статут про державну монополію твердого палива допельного басейну. Поділ палива перейшов в розпорядження недавно утвореного комітета поділа палива.

Війна з большевиками.

РОСТОВ-над-ДОНОМ, 17. На Царицинським напрямі козакі злігши взяли Жугово. Большевики перейшли од Царицина в контрнатуп. У завязтому боєві в районі Іванівка, Ягодина большевики були розбиті і одступили, стративши більше половини полонених, п'ять легяих гармат, одну гавбидю, шість скорострільів, багачко набойів. Козакі, переслідуючи ворога, забрали хутори Піскуватський, Вертанський, станцію Воропоново. Встановлено впадки, коли большевики доп'лювали ранених, торгували полонених козаків. В Ізюльїнським та Еланським напрямках бої йдуть успішно для козаків.

Продовжуються завязті бої в Лабанському районі. Добровольці взяли станції Шнебадську, Андрюковську. Бої в Армавірським напрямі продовжуються. Статнувши підмогою, большевики трохі потиснули добровольців на захід Туапсеїнської залізничі. В Боталпашинським районі большевики наступаючи од Кисловодська до Єссентуків забрали станції Суворовську Боргустанську.

Приїзд Красноза. РОСТОВ-над-ДОНОМ, 17. У Новохоперським напрямі большевики одступили, покинули станцію Михайлівську, стратили полонених, скоростріль. Приївав отаман Красноз вкупі з головою правительства і був на параді лейбкозачого полку.

Висмія втікачів.

КАТЕРИНОДАР, 17. Прибули колишній міністр Пішехонов, товариш Бернштейн. Цими днями приїжає колишній міністр закордонних справ Сазонов. Провадяться енергійна висліка з краю втікачів всіх національностей: У вересні вислано сім тисяч, лишається шістьдесят п'ять тисяч. Кубанське правительство постановило попросити всіх втікачів Закавказзу добровільно виїхати на протязі двох тижнів додому. Правительство обіцяє незайманість особи майна збону турецької й грузинської влади.

Єспанна.

МИКОЛАЇВ, 17. Пошесть єспанки починає притихати. Останні випадки набрали гастричевої форми.

Арешт ген. Хорвата.

ВІЛГОРОД, 18. „Вольний Уруд“ повідомляє про арешт генерала Хорвата у Владивостоці на ґрунті нелюрозуміння з чеським генералом Гайдою, що взяв у свої руки оборону Далекого Сходу.

Новоросійське видавництво.

ХАРЬКІВ, 18. В окружному суді затверджено статут кооперативного видавництва „Харьков“, котре збирається випускати газету з програмою „Руських Відомостей“, видавати підручники, часописи і книжки наукового характеру.

Штурмера не розстріляно.

ХАРЬКІВ, 18. Спростовується чулки про розстріл Штурмера.

Радіо Дмитрієв.

ХАРЬКІВ, 18. „Уфимський Часовий“ повідомляє, що приїхав до Харбіна генерал Радіо-Дмитрієв.

Контрабанда.

ТИРАСПІЛЬ, 18. Контрабандою ввозять в Бесарабію багато різного краму—переважно продовольчого; митниця веде з цим з'язвием енергійну боротьбу. Піймано контрабанду з золотими річати по оцінці митниці на двісті тисяч карбованців.

Безробіття.

МИКОЛАЇВ, 18. Організовано комісію для боротьби з безробіттям, котре набирає величезного розміру.

Нові вищі школи.

МИКОЛАЇВ, 18. Почала працювати комісія для відкриття в Миколаїві політехнікума. В ній беруть участь громадські кола. Має також відкритися военно-морська школа.

Евакуація Вороніжа.

ВІЛГОРОД, 18. Роспочалась загальна евакуація Вороніжа. Місто складається на військовоий табор. Буржуазія й духовенство мобілізовані до окопної праці.

Пам'ятник Петра Великого.

ХАРЬКІВ, 18. З Вілгороду повідомляють: Совітському архітекторові Гінзбургу доручено розробити проект перебудовання пам'ятника Петрові Першому. Фігуру змінять другою більш достойної особи з діячів революції.

Лист до редакції.

19-го вересня (2-го жовтня) розпочала наука в Корпільській 4-х кл. мішаній імені І. М. Стешенка гімназії, при чому в V клас вступило більш як 50 учнів.

Потреба в гімназії відчувалась у нас уже давно, коли в селі ще року 1910-го одержалась вища початкова школа, коли значна частина селянських дітей, спінчивши цю школу, за браком коштів не мала змоги йти далі за освітою й оставилась на півдорозі,—і тільки тепер громада вирішила задовольнити цю потребу села в середній школі, одкривши гімназію і асигнувавши на будівлю помешкання для неї 75000 карб.

Цих грошей, звісно, не вистачить на будівлю за сучасної дорожничі, тим-то громада вирішила звернутись з проханням про допомогу на будівлю помешкання до прилудського повітового й полтавського губерніяльного земств та мін. нар. освіти.

Разом з цим громада звертається до газет з проханням приймать у себе жертви на будівлю в с. Корпільці помешкання для гімназії імені І. М. Стешенка.

Всі, кому дорога пам'ять незабутнього Ів. Мату, хто співчував його поглядам і замірам, хто співчував його праці на користь нашому темному люду,—хай ідуть на допомогу громаді, щоб як найпрямше вшанувати й увіковічнити його світау пам'ять.

Всіх, кому взагалі дорога освіта на Україні, хто визнає вагу й значіння шкіл, які одні дадуть нам змо-

